

Ústavní právo. Casebook

eFocus

Publikace prezentuje ústavní právo v nové, v českých právních poměrech ojedinělé, podobě. Autorský kolektiv zde ukazuje základní instituty a problémy českého ústavního práva, a to prostřednictvím kauz, jež zasazují do právního i faktického kontextu.

Čtenář v knize nalezne soubor opravdu pečlivě vybraných klíčových rozhodnutí převážně Ústavního soudu, dále evropských soudů (SDEU a ESLP), Nejvyššího soudu a Nejvyššího správního soudu a rovněž několik rozhodnutí nejvyšších soudů Německa, Kanady, USA, Slovenska a dalších zemí. Rozhodnutí jsou opatřena poznámkami autorů, jež mají přimět čtenáře k zamyšlení nad řešeními, která soudy zvolily, a nabízí varianty, k nimž soudy mohly dospět (ale nedospěly). Všechna rozhodnutí jsou editována a řeší vždy jádro problému.

Casebook je určen především studentům právnických fakult, může však zaujmout i studenty politologie a jiných společenských věd. Rovněž je ale zajímavým materiálem pro praktikující právníky, kteří v něm mohou nalézt odpovědi na otázky každodenní „běžné“ aplikace ústavního práva.

Ústavní právo. Casebook

David Kosař, Marek Antoš, Zdeněk Kühn, Ladislav Vyhnánek
Vydalo nakladatelství Wolters Kluwer v roce 2014, 636 stran, 849 Kč

Publikaci lze objednat >>> [zde](#).

Z publikace vybíráme ukázkou z kapitoly:

Obecné principy ochrany základních práv

2. TEST RACIONALITY

„První“ Ústavní soud aplikoval test proporcionality zpočátku jen v jedné intenzitě. Jednalo se o přísný třístupňový (resp. čtyřstupňový) test proporcionality, který Ústavní soud vnímal jako příkaz k optimalizaci.¹⁶⁷ Postupem času však Ústavní soud začal jednotný univerzálně aplikovatelný test proporcionality implicitně opouštět a v některých nálezech aplikoval méně přísnou formu testu proporcionality, v níž posuzoval toliko to, zda nedošlo k „extrémní disproporcionalitě“.¹⁶⁸ Ústavní soud si totiž začal uvědomovat, že zejména v oblasti sociálních práv je aplikace přísného testu proporcionality těžko udržitelná.

Dalším vývojovým stádiem k samostatnému testu racionality byl náleží Pl. ÚS 61/04 *Podmínky vyhlášení stávky v kolektivním vyjednávání* a náleží Pl. ÚS 83/06 *K ústavnosti zákoníku práce z roku 2006*. V náleží Pl. ÚS 61/04 Ústavní soud v souvislosti s právem na stávku poprvé výslovně odmítl aplikovat přísný test proporcionality a formuloval test rozumnosti, podle něž je ústavně konformní „taková zákonná úprava, u níž lze zjistit sledování nějakého legitimního cíle a která tak činí

způsobem, jež si lze představit jako rozumný prostředek k jeho dosažení, byť nutně nemusí jít o prostředek nejlepší, nejvhodnější, nejúčinnější či nejmoudřejší“ (bod 41 tohoto nálezu). V nálezu Pl. ÚS 83/06 Ústavní soud test rozumnosti dále rozvedl (viz zejména bod 175 tohoto nálezu), byť v témže nálezu aplikoval i přísný test proporcionality (viz bod 271 tohoto nálezu).

Definitivně se test racionality z testu proporcionality vyčlenil až ke konci fungování „druhého“ Ústavního soudu, kdy byl Ústavní soud povolán rozhodovat o sérii návrhů na zrušení hned několika částí zákona o stabilizaci veřejných rozpočtů přijatého Topolánkovou vládou. Nález Pl. ÚS 1/08 *Regulační poplatky ve zdravotnictví* je detailněji rozebrán v kapitole XVIII, a proto zde reprodukuje jen krátký úryvek, v němž byl nastaven test racionality. Aplikaci tohoto testu racionality pak ukazujeme na novějším nálezu Pl. ÚS 54/10 *Karenční doba II.*¹⁶⁹

Regulační poplatky ve zdravotnictví

Nález sp. zn. Pl. ÚS 1/08 ze dne 20. 5. 2008 (N 91/49 SbNU 273; 251/2008 Sb.)

[V roce 2007 prosadila vláda Mirka Topolánka zákon o stabilizaci veřejných rozpočtů. Součástí tohoto zákona byla mj. změna zákonů v oblasti veřejného zdravotního pojištění a přístupu k lékařské péči. Nálezem Pl. ÚS 1/08 Ústavní soud rozhodoval toliko o části zákona o stabilizaci veřejných rozpočtů, a to o ústavnosti zavedení regulačních poplatků ve zdravotnictví, tj. poplatků ve výši 30 Kč (či v určitých případech až 90 Kč) placených při návštěvě lékaře (detailnější popis v kapitole XVIII).]

[...]

XI.

Obsahový soulad napadených zákonných ustanovení s ústavním pořádkem.

[...]

102. Ústavní soud ze shora uvedeného uzavřel, že test rozumnosti v případě sociálního práva je metodicky odlišný od testu, při němž je posuzována proporcionalita u základních práv, „neboť daleko více zde hrají roli aspekty sociálně ekonomické.“. Test racionality, zejména v situaci, kdy Ústavní soud dovodil, že by k zamítnutí nálezu mohlo dojít již z důvodu zachování zdrženlivosti, má zde navíc spíše orientační a podpůrnou povahu.

103. V kombinaci s požadavkem plynoucím z čl. 4 odst. 4 Listiny lze vytyčit 4 kroky vedoucí k závěru o ústavnosti či neústavnosti zákona, jenž provádí ústavně garantovaná sociální práva:

5) vymezení smyslu a podstaty sociálního práva, tedy určitého esenciálního obsahu. Toto jádro sociálního práva v nyní posuzovaném případě vyplývá z čl. 31 Listiny v kontextu čl. 4 odst. 4 Listiny.

6) zhodnocení, zda se zákon nedotýká samotné existence sociálního práva nebo jeho skutečné realizace (esenciálního obsahu). Pokud se nedotýká esenciálního obsahu sociálního práva, dále

7) posouzení, zda zákonná úprava sleduje legitimní cíl; tedy zda není svévolným zásadním snížením celkového standardu základních práv, a konečně

8) zvážení otázky, zda zákonný prostředek použitý k jeho dosažení je rozumný (racionální), byť nikoliv nutně nejlepší, nejvhodnější, nejúčinnější či nejmoudřejší.

104. Teprve při případném zjištění v kroku 2), totiž že zákon svým obsahem zasahuje do samotného esenciálního obsahu základního práva, by měl přijít na řadu test proporcionality, který by mimo jiné zhodnotil, zda zásah do esenciálního obsahu práva je odůvodněn naprostou výjimečností aktuální situace, která by takový zásah ospravedlňovala.

[...]

[Ústavní soud následně na základě aplikace testu racionality návrh zamítl.]

Karenční doba II

Nález sp. zn. Pl. ÚS 54/10 ze dne ze dne 24. 4. 2012 (N 84/65 SbNU 121; 186/2012 Sb.)

[Nález *Karenční doba II* je nutné vnímat v kontextu nálezu Pl. ÚS 2/08 *Karenční doba I*, kterým Ústavní soud v roce 2008 zrušil část zákona o nemocenském pojištění zaměstnanců s tím, že zrušení poskytování nemocenských dávek za prvé tři dny pracovní neschopnosti za současného ponechání povinnosti platit pojistné a regulační poplatky představuje porušení práva občana na přiměřené hmotné zabezpečení při nezpůsobilosti k práci podle čl. 30 odst. 1 Listiny. Na tento derogační nález zákonodárce reagoval novelou zákona o nemocenském pojištění zaměstnanců, kterou byl institut tzv. karenční doby (v poněkud pozměněné podobě) obnoven. Na tuto situaci reagovali opoziční poslanci, kteří podali k Ústavnímu soudu návrh na zrušení § 192 odst. 1 věty druhé za středníkem zákoníku práce a dalších právních předpisů zakotvujících třídní karenční dobu.]

[...]

VIII.

Meritorní posouzení návrhu

[...]

45. V [...] nálezu [sp. zn. Pl. ÚS 2/08 *Karenční doba I.*] Ústavní soud [...] navázal na svou předchozí judikaturu týkající se sociálních práv [srov. nález sp. zn. Pl. ÚS 61/04 ze dne 5. 10. 2006 (N 181/43 SbNU 57; 16/2007 Sb.) či nález sp. zn. Pl. ÚS 83/06 ze dne 12. 3. 2008 (N 55/48 SbNU 629; 116/2008 Sb.)] a dal jasně najevo, že ústavně zakotvená sociální práva nejsou s ohledem na znění ustanovení čl. 41 odst. 1 Listiny přímo aplikovatelná ve stejném rozsahu jako práva základní lidská či politická. Ustanovení čl. 41 odst. 1 Listiny, podle něhož se práv uvedených v čl. 26, čl. 27 odst. 4, čl. 28 až 31, čl. 32 odst. 1 a 3, čl. 33 a 35 Listiny je možno domáhat pouze v mezích zákonů, které tato ustanovení provádějí, vyjadřuje přesvědčení ústavodárce, že úprava sociálních práv je legitimním předmětem politického zápolení (tj. je primárně v rukou zákonodárce) a pouze sekundárně a v omezené míře lze ústavní garance sociálních práv považovat za otázku judičiální.

[...]

47. Pozdější judikatura Ústavního soudu jeho přístup k sociálním právům a metodologii ústavního přezkumu v této věci dále rozvedla. V nálezu sp. zn. Pl. ÚS 1/08 [...] Ústavní soud ve shodě se shora uvedenými východisky konstatoval, že ustanovení čl. 41 odst. 1 Listiny i samotná povaha sociálních práv vylučují, aby metodologie jejich přezkumu byla totožná s metodologií užívanou ve vztahu ke „klasickým“ základním právům (obsaženým zejména v hlavě druhé Listiny), jako je „přísný“ test proporcionality, jehož aplikace ve svém důsledku výrazně omezuje diskreci zákonodárce při přijímání právní úpravy mající regulovat přezkoumávanou oblast společenských vztahů. S ohledem na ustanovení čl. 4 odst. 4 Listiny však Ústavní soud zároveň konstatoval, že uvážení zákonodárce není (resp. z ústavního pohledu nemůže být) ani v oblasti regulace sociálních a ekonomických práv zcela neomezené a může být podrobena přezkumu Ústavním soudem.

48. Na základě těchto východisek konstruoval Ústavní soud jako metodologický nástroj k přezkumu

zásahu zákonodárce do oblasti ústavně garantovaných sociálních práv tzv. test rozumnosti. Tento test reflektuje jak nutnost respektovat poměrně rozsáhlou diskreci zákonodárce, tak potřebu vyloučit jeho případné excesy a skládá se ze čtyř následujících kroků:

- 1) Vymezení smyslu a podstaty sociálního práva, tedy jeho esenciálního obsahu.
- 2) Zhodnocení, zda se zákon nedotýká samotné existence sociálního práva nebo skutečné realizace jeho esenciálního obsahu.
- 3) Posouzení, zda zákonná úprava sleduje legitimní cíl; tedy zda není svévolným zásadním snížením celkového standardu základních práv.
- 4) Zvážení otázky, zda zákonný prostředek použitý k jeho dosažení je rozumný (racionální), byť nikoliv nutně nejlepší, nejvhodnější, nejúčinnější či nejmoudřejší.

[...]

54. Prvním krokem přezkumu v rámci tohoto testu je vymezení smyslu a podstaty sociálního práva, ve zkoumaném případě práva na přiměřené hmotné zabezpečení při nezpůsobilosti k práci ve smyslu ustanovení čl. 30 odst. 1 Listiny. V obecné rovině je podstatou a smyslem (jádem) tohoto práva zajištění určitého minimálního hmotného standardu postačujícího k vedení důstojného života v případech, v nichž zaměstnanec není způsobilý obstarávat si v důsledku nemoci obživu vlastní prací.

55. Povinnost státu zajistit tento standard nelze však z ústavního pohledu vnímat jako povinnost poskytovat jednotlivcům sociální plnění v nejvyšší možné (ekonomicky udržitelné) míře, nýbrž pouze jako povinnost zajistit, aby výše, frekvence a povaha těchto plnění zajistily již zmíněný sociální standard. Zda a případně za jakých podmínek budou poskytována plnění další, jdoucí nad rámec tohoto standardu, závisí zásadně (tj. s výjimkou porušení pravidel stanovených v následujících krocích testu) na uvážení zákonodárce, do něhož Ústavnímu soudu nepřísluší vstupovat. K tomuto závěru ostatně Ústavní soud dospěl již i v derogačním nálezu sp. zn. Pl. ÚS 2/08 (viz výše), podle něhož: „Je nepochybné, že Listina zavazuje v oblasti sociálních práv stát k pozitivnímu jednání a k zajištění ochrany těchto práv. Obsahem této povinnosti státu je zajistit subjektům těchto práv jistý minimální sociální standard, a nikoliv adekvátní životní standard v souladu s jejich požadavky, jak je těmito subjekty někdy mylně vnímáno a požadováno.“

56. Nelze proto dospět k závěru [opak ani z nálezu sp. zn. Pl. ÚS 2/08 nevyplývá (viz výše)], že by podstatou a smyslem tohoto práva bylo zavedení či určitý způsob nastavení systému nemocenského pojištění či že by byl již jednou dosažený standard hmotného zabezpečení nesnižitelný (bod 68 nálezu sp. zn. Pl. ÚS 2/08).

57. Z uvedeného plyne, že konkrétní parametry systému (tj. např. splatnost dávek, některé, zejména procesní podmínky vzniku nároku apod.) dle názoru Ústavního soudu nelze zásadně za jádro práva podle čl. 30 odst. 1 Listiny považovat; nastavení takových parametrů zákonodárcem je zcela v intencích čl. 41 odst. 1 Listiny. Jinak by tomu bylo pouze tehdy, pokud by určité zákonné nastavení parametrů hmotného zabezpečení při nezpůsobilosti k práci [mezi něž spadá i (ne)zavedení karenční doby] úplně vyloučilo zaměstnance z práva na dosažení minimálního hmotného standardu postačujícího k vedení důstojného života. Tak tomu však v projednávané věci není (srov. následující krok testu).

58. Ústavní soud rovněž připomíná, že napadená úprava není v rozporu s Ústavním soudem zavedeným konceptem, podle něhož je nemoc obdobou pojistné události. V této souvislosti lze souhlasit s vyjádřením vlády potud, že drobné újmy si v pojistných systémech nese pojištěnec sám a pojistný systém jej pojišťuje pouze od újmy určitého rozsahu (srov. bod 10).

59. V rámci druhého kroku testu Ústavní soud posuzuje, zda napadená zákonná úprava nepopírá samu existenci, podstatu či smysl ústavně garantovaného sociálního práva. Ustanovení čl. 41 odst. 1

Listiny totiž s ohledem na ustanovení čl. 4 odst. 4 Listiny nelze samo sebou vykládat tak, že umožňuje prostřednictvím zákonné úpravy ústavní garance zcela negovat; v opačném případě by ústavní úprava sociálních práv postrádala jakýkoliv praktický smysl. K protiústavnímu zásahu spočívajícímu v narušení podstaty a smyslu práva na přiměřené hmotné zabezpečení při nezpůsobilosti k práci však v projednávané věci nedošlo.

60. Napadená úprava zavádí tzv. karenční dobu v délce trvání tří dnů, přičemž třídní výpadek příjmů sice nepochybně představuje jistý zásah do příjmů dotčených osob, avšak nejde (i s ohledem na další garance obsažené v právu sociálního zabezpečení) o takový zásah, který by onemocnělým osobám okamžitě znemožnil dosažení hmotného standardu postačujícího k vedení důstojného života; jinak řečeno, nemá taková úprava charakter rdousícího efektu; dočasně nemocné nevystavuje bezvýchodné situaci, respektujíc současně pojistný charakter zkoumané úpravy tak, jak byl zdůrazněn v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 2/08 (viz výše).

61. Dlužno též poznamenat, že na celkovou sociální situaci dočasně nemocných osob pozitivně působí kromě zrušení povinnosti zaměstnanců platit pojistné na nemocenské pojištění a na státní politiku zaměstnanosti (s účinností od 1. 1. 2009) rovněž skutečnost, že od skončení karenční doby až do dvacátého prvního dne trvání dočasné pracovní neschopnosti je zaměstnancům vyplácena náhrada mzdy zaměstnavatelem; tato částka je přitom pravidelně vyšší než dávky ze systému nemocenského pojištění. V případě delší dočasné pracovní neschopnosti je tak počáteční třídní výpadek příjmů kompenzován.

62. Podle názoru Ústavního soudu zároveň napadená ustanovení sledují legitimní cíl, jímž je omezení zneužívání nemocenských dávek. Toto konstatování implicitně vyplývá již z odůvodnění nálezu sp. zn. Pl. ÚS 2/08, v němž Ústavní soud nezpochybil legitimitu proklamovaného cíle (omezení zneužívání nemocenských dávek), nýbrž postup, který k dosažení tohoto cíle zákonodárce použil (srov. bod 63: „Jedná se o poněkud pohodlný až svévolný postup ze strany státu, který kvůli neurčitému počtu zneuživatelů nemocenských dávek plošně postihuje všechny kategorie zaměstnanců. Výsledkem je stav, kdy převážná většina zaměstnanců zůstává po dobu prvních tří dnů pracovní neschopnosti bez jakýchkoliv prostředků, zatímco jejich povinnost platit pojistné zůstala nedotčena.“).

63. Zbývá tedy zodpovědět otázku, zda jsou napadená ustanovení k dosažení zmíněného cíle racionálním prostředkem. V nálezu sp. zn. Pl. ÚS 2/08 [...] dospěl Ústavní soud k závěru o nerozumnosti a nespravedlnosti tehdy napadené úpravy. Nyní přezkoumávaná zákonná ustanovení již však na klíčové ústavněprávní výtky obsažené v citovaném nálezu reagují dostatečně, a jsou tudíž způsobilá projít i čtvrtým krokem testu rozumnosti.

64. Relevantní rozdíl mezi racionalitou nyní napadené úpravy a úpravy zrušené nálezem sp. zn. Pl. ÚS 2/08 [...] spatřuje Ústavní soud ve skutečnosti, že zákonem č. [2/2009](#) Sb., kterým byl změněn zákon č. [187/2006](#) Sb., byla s účinností od 1. 1. 2009 zrušena povinnost zaměstnanců platit pojistné na nemocenské pojištění. Napadená ustanovení tudíž nezakotvují – jak již bylo výše připomenuto – paradoxní a Ústavním soudem kritizovaný stav, za něhož stát kvůli neurčitému počtu zneuživatelů nemocenských dávek plošně postihl všechny kategorie zaměstnanců, z nichž převážná většina měla zůstat po dobu prvních tří dnů pracovní neschopnosti bez jakýchkoliv prostředků, zatímco jejich povinnost platit pojistné zůstala nedotčena. Dalším nikoliv nevýznamným rozdílem je nově zakotvené právo zaměstnanců na náhradu mzdy v dočasné pracovní neschopnosti a zrušení jejich povinnosti platit pojistné na státní politiku zaměstnanosti (srov. body 43 a 61).

65. K závěru, že zavedení karenční doby je samo o sobě (tj. nikoliv např. ve spojení s dříve kritizovaným současným zachováním povinnosti platit pojistné) „rozumným“ a dokonce v evropském kontextu obvyklým opatřením vede i skutečnost, že tento institut je uznáván jak v mezinárodním právu, tak i ve vnitrostátních úpravách mnoha států. V této souvislosti lze odkázat např. na

ustanovení čl. 26 odst. 3 Úmluvy Mezinárodní organizace práce č. 130 o léčebně preventivní péči a dávkách v nemoci (sdělení Federálního ministerstva zahraničních věcí č. [537/1990](#) Sb.) či na ustanovení čl. 18 Evropského zákoníku sociálního zabezpečení (sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. [90/2001](#) Sb. m. s.). Obě tyto úpravy využití karenční doby - v délce trvání maximálně tří dnů - povolují. Podle srovnávacích tabulek v systému MISSOC [...] jež jsou Ústavnímu soudu známy z úřední činnosti, je zavedení karenční doby v evropských státech poměrně častým jevem. S třídní karenční (resp. čekací) dobou se tak lze setkat v Řecku, Estonsku, Francii, Itálii, Rakousku, Portugalsku, Španělsku, Irsku, Švýcarsku, ve Velké Británii a rovněž na Maltě a Kypru, přičemž v některých dalších státech je zakotvena karenční doba v jiné délce.

[...]

IX.

Shrnutí

67. Ústavní soud tedy uzavírá, že zákonné zakotvení třídní karenční doby spojené současně s osvobozením zaměstnanců od povinnosti platit pojistné na nemocenské pojištění a na státní politiku zaměstnanosti není protiústavním omezením práva na hmotné zabezpečení při nezpůsobilosti k práci garantovaného ustanovením čl. 30 odst. 1 Listiny. Ústavní úprava tohoto základního sociálního práva totiž ponechává zákonodárci poměrně (i když nikoliv bezmezně) široké pole působnosti, pokud jde o nastavení jeho zákonných parametrů (ustanovení čl. 41 odst. 1 ve spojení s čl. 4 odst. 4 Listiny).

[...]

[Ústavní soud návrh zamítl.]

» Poznámky:

1. Hlavním důsledkem nálezů Pl. ÚS 1/08 *Regulační poplatky ve zdravotnictví* a Pl. ÚS 54/10 *Karenční doba II* bylo odlišení „mírného“ testu racionality od „přísného“ testu proporcionality. Ústavní soud označuje jako test racionality celý čtyřstupňový test formulovaný v bodě 103 nálezů Pl. ÚS 1/08 *Regulační poplatky ve zdravotnictví* a v bodě 48 nálezů Pl. ÚS 54/10 *Karenční doba II*.

Pokud se ale podíváme na čtyřstupňový test aplikovaný v těchto dvou nálezech podrobněji, zjistíme, že test proporcionality z něj zcela nevymizel. Z bodu 104 nálezů Pl. ÚS 1/08 *Regulační poplatky ve zdravotnictví* totiž jednoznačně vyplývá, že pokud je zasažena esence sociálního práva, aplikuje se standardní test proporcionality (skládající se z testu vhodnosti, testu potřebnosti a testu poměrování). Teprve pokud není zasažena esence sociálního práva, nastupují zbývající dva kroky čtyřstupňového testu - test legitimacy (třetí krok) a test rozumnosti (čtvrtý krok).

Lze tedy shrnout, že u sociálních, hospodářských a kulturních práv se aplikují testy dva (test proporcionality a test racionality), přičemž klíčovým kritériem pro určení toho, který test se aplikuje, je to, zda byla zasažena esence dotčeného práva. Druhý krok čtyřstupňového testu zmíněného v bodě 103 nálezů Pl. ÚS 1/08 *Regulační poplatky ve zdravotnictví* a v bodě 48 nálezů Pl. ÚS 54/10 *Karenční doba II* tak ve skutečnosti slouží jako pomyslná „křižovatka“, kde se rozhoduje o tom, jak přísnému přezkumu bude napadené ustanovení/rozhodnutí podléhat.

2. Osamostatněním testu racionality od testu proporcionality se české ústavní právo dostává do kvalitativně nové situace, neboť v budoucnu Ústavní soud nebude řešit „jen“, jak má jednotný test proporcionality vypadat, ale i jaký test vůbec aplikovat. Jeden z možných problémů spočívá v tom, že hranice mezi sociálními právy a základními právy je někdy neostrá. Na to upozornila například Eliška

Wagnerová ve svém odlišném stanovisku k citovanému nálezu Pl. ÚS 1/08 *Regulační poplatky ve zdravotnictví*:

„11. Z odůvodnění nálezu (body 92, 93) také plyne, že zákonná úprava sociálních práv by měla být podrobena jen tzv. testu racionality s odvoláním na americkou teorii (rational basis test), kterou nález interpretuje na „český způsob“. Nález totiž neřeší, zda zkoumaná zákonná úprava, na první pohled sice spojená se sociálním právem, nezasahuje do některého ze základních práv, která jsou označitelná jako veřejná subjektivní práva (např. lidská důstojnost, právo na život a osobní integritu), a zda proto není třeba přistoupit k přísnějšímu testu [...]“

Souhlasíte v této věci s Eliškou Wagnerovou?

3. V prvním kroku čtyřstupňového testu racionality musí Ústavní soud definovat esenci dotčeného práva. Poskytuje podle vás Listina nějaké vodítko pro určení, co je esencí jednotlivých práv obsažených v hlavě čtvrté Listiny?

4. Zakotvení čtyřstupňového testu racionality má i svá pozitiva – hned první krok výslovně vyžaduje definování esence dotčeného práva. Tím se klade důraz na určení rozsahu daného práva a odlišení jeho esence od periferie. Myslíte si, že toto členění na esenci a periferii práva má smysl nejen u sociálních, hospodářských a kulturních práv, ale i u „klasických“ základních práv obsažených zejména v hlavě druhé Listiny?

5. Ústavní soud ČR se při formulaci české verze testu racionality inspiroval v tzv. *rational basis testu* aplikovaném Nejvyšším soudem USA.¹⁷⁰ V čem se liší český test racionality od amerického *rational basis testu*? Je zakotvení testu racionality v českém ústavním právu projevem jeho „amerikanizace“ a odklonu od německého „alexovského“ pojetí ústavního přezkumu zásahů do základních práv?

6. Dosud Ústavní soud aplikovat čtyřstupňový test racionality primárně na oblast sociálních práv. Je tento test použitelný i u některých „klasických“ základních práv obsažených v hlavě druhé Listiny? Ostatně Nejvyšší soud USA, z jehož judikatury Ústavní soud ČR test racionality převzal (viz výše), o sociálních právech nerozhoduje, neboť Ústava USA sociální práva neobsahuje.

7. Naplňuje se zakotvením testu racionality do českého ústavního práva prorocství amerického ústavního právníka Fredericka Schauera, že jednotný test proporcionality je projevem nevyspělosti evropského ústavního práva a že jakmile evropské ústavní soudnictví dospěje, vytvoří specifická pravidla pro konkrétní základní práva a opustí obecný test proporcionality?¹⁷¹ Pokud ano, myslíte, že budeme brzy svědky zakotvení třetí „střední“ úrovně intenzity ústavního přezkumu (analogické k *intermediate scrutiny* používané Nejvyšším soudem USA) zásahů do práv chráněných Listinou?

© EPRAVO.CZ – Sbírnka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Recenze publikace: Chalupa, R. Zákon směnečný a šekový – komentář směnečné části. Zákon o mezinárodním právu soukromém – komentář směnečné části. Praha: Leges, 2021, 646 s.](#)
- [Recenzia](#)
- [Budoucnost je v technologiích i udržitelnosti](#)
- [Anotační recenze: Vyvlastnění a vyvlastňovací řízení](#)
- [Věznice jsou přeplněné a věznění příliš drahé. Knihou Tresty budoucnosti chce INFO.CZ](#)

[otevřít diskuzi o změnách](#)

- [Recenze na knihu: Zdeňková, V., Seidlová, M., Čornejová, H., Peterová H.: Jak správně vytvářet a využívat FKSP: Jak postupovat při poskytování příspěvku na stravování.](#)
- [Recenze na knihu: Zuzana Strnadová: Co by měl vědět příjemce dotace. 1.vyd. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2019, ISBN: 978-80-247-3076-9](#)
- [Ondřej Chmela: Zrušení poplatku za podnět k ÚOHS lze považovat za správné](#)
- [Anotační recenze: Koudelka, Z., Průcha, P., Zyrtek Hamplová, J.: Zákon o obcích \(obecní zřízení\) - Komentář. Praha: Leges, 2019, 480s](#)
- [Pražské finále osmého ročníku konferencí Soukromé právo](#)
- [Recenze: Jakub Tomšej a kolektiv - Zaměstnávání cizinců v České republice](#)